

MATAV FALL

Inledning

En stor och viktig utmaning inom miljöarbetet är att minska mängden avfall som uppkommer och att ta om hand det som ändå uppkommer. Mängden avfall som uppkommer i samhället styrs av många olika faktorer och är till stor del konjunkturberoende. Sambandet mellan ekonomisk tillväxt och att mer avfall genereras behöver brytas. En förutsättning för det är att resurser utnyttjas effektivare, att konsumtionsmönstren förändras och att produkters livstid förlängs. Om avfall inte kan minskas, så ska avfallet materialåtervinnas eller energiåtervinnas.

Inom de egna verksamheterna kan staden spela en viktig roll i arbetet med att minska avfallsmängderna eller att återanvända dem. Genom att samla in matavfall separat istället för att låta det följa med soppåsen till förbränning, kan avfallet omvandlas till energi i form av biogas samt näring i form av biogödsel eller kompostjord.

Fakta matavfall

Matavfall som omfattas av det kommunala renhållningsansvaret uppkommer i hushåll såväl som i verksamheter, t ex restauranger, personalmatsalar, förskolor och omsorgsboenden. Den största andelen matavfall behandlas tillsammans med övrigt kärl- och säckavfall, genom förbränning i Högdalenverket. I förbränningsprocessen omvandlas avfallet till fjärrvärme och el.

Om matavfallet sorteras separat kan det däremot återvinnas genom biologisk behandling, rötning. Matavfallet omvandlas då till energi i form av biogas som kan användas som fordonsgas. Produktion av fordonsgas ur matavfallet bidrar till uppfyllelse av Stockholms miljöprogramms mål om att utsläppen av växthusgaser ska minska till högst 3 ton CO₂-ekvivalenter per stockholmare till år 2015. Insamling och behandling av matavfall har därmed betydelse för stadens arbete med att begränsa sin klimatpåverkan, och är en del i stadens biogasstrategi. Behandlingen ger också en näringsrik rötrest som kan användas som gödningsmedel. Så långt det är möjligt bör den näringsrika rötresten återföras till åkermark, så att kretsloppet sluts.

Matavfall från hushåll och verksamheter transporteras till samma behandlingsanläggningar, antingen Uppsala Vatten & Avlopp biogasanläggning eller Syvabs anläggning Himmelfjärdsverket i Södertälje, där samrötning sker med avloppsslammet.

Verksamheters matavfall - Insamling och behandling

Verksamheter som genererar matavfall som omfattas av det kommunala renhållningsansvaret erbjuds möjlighet att lämna sitt matavfall till kommunens insamlingssystem för utsorterat matavfall. Matavfallet samlas in på två sätt; i flytande form då slamsugningsbil hämtar malt och därmed pumpbart matavfall uppsamlat i tank, eller i fast form då sopbil, särskilt anpassad för blött och tungt avfall, hämtar matavfall uppsamlat i kärl.

Stockholm Vatten medger installation av matavfallskvavn kopplat till det allmänna avloppsnätet för mindre förskolor och arbetsplatser med upp till 10 anställda, så länge man har sin fastighetsägares tillåtelse. Matavfallet bidrar då till biogasproduktionen i reningsverken.

Ytterligare en variant är under utveckling främst för verksamheter vars avlopp passerar en fettavskiljare (gäller främst restauranger). Genom ombyggnad av fettavskiljaren kan verksamheten mala sitt matavfall ned i det vanliga avloppet och låta det avskiljas tillsammans med fett. En slamsugbil hämtar sedan både fettfas och matavfallsfas och transporterar det till Stockholm Vattens reningsverk för rötning.

Matavfallsinsamling i Enskede-Årsta-Vantör 2012

61 % av nämndens verksamheter sorterar ut matavfall till biologisk hantering. Vid de enheter som sorterar ut matavfall finns särskilda kärl för matavfall som hämtas en gång i veckan. Kärlen tillhandahålls av trafikkontoret. Kärlen förvaras i ett kylt utrymme, bland annat för att förhindra luktproblem och andra olägenheter.

Enheter som är aktuella för insamling av matavfall är samtliga vård- och omsorgsboenden som drivs i kommunal regi, kostenheten samt samtliga kommunala förskolor.

Av förvaltningens tre vård- och omsorgsboenden som drivs i egen regi, Mårtensgården, Rågsveds servicehus och Stureby vård- och omsorgsboende, sorterar två av dessa ut matavfallet. Förvaltningen för en diskussion med fastighetsägaren Micasa om möjligheten att bygga vid Stureby vård- och omsorgsboende om så att rätt soprum tillhandahålls för utsortering av matavfall. Kostenheten sorterar ut matavfallet.

2009 genomförde stadsdelsförvaltningen en utredning om förutsättningarna för förskolorna att påbörja matavfallssortering. Utredningen har resulterat i att majoriteten av förskolorna sorterar ut matavfallet. Vid de förskolor som inte sorterar, finns inte rätt förutsättningar för detta. Anledningar kan vara att det inte

finns rätt utrymme för kärnen eller så kan hämtningen inte göras med de fordon som krävs.

Fortsatt arbete

Arbetet med att minska mängden avfall och återvinna det som uppkommer har en central betydelse i både Stockholms miljöprogram 2012-2015 samt i trafikkontorets förslag till Avfallsplan för Stockholm 2013-2016.

Matavfall i nämndens miljöhandlingsplan

Det övergripande målet i stadens miljöprogram samt i nämndens miljöhandlingsplan är *Miljöeffektiv avfallssortering* som handlar om att staden ska verka för att minimera mängden avfall och öka andelen som nyttiggörs genom återanvändning och återvinning. Delmålet *Avfallet från stadens verksamheter ska minska och det som ändå uppstår ska nyttiggöras* syftar till att minska resursförbrukningen genom materialåtervinning och energiåtervinning av det avfall som idag deponeras obehandlat. Stadsdelsnämndens miljöhandlingsplan anger att förvaltningens verksamheter som tillagar och/eller serverar måltider ska där det är möjligt sortera ut matavfallet för biologisk behandling.

Enheternas arbete och översiktlig tidplan

I samband med exploatering för bostäder i stadsdelsområdet, kommer många nya förskolor att öppna och på lång sikt kan även nya vård- och omsorgsboenden byggas. I nya verksamheter ska det byggas in förutsättningar för att sortera ut matavfallet. I befintliga verksamheter ansvarar enhetscheferna för att insamling av matavfall genomförs där det finns förutsättningar. Nedan redovisas vad som är planerat att genomföras under kommande två år.

2012: Fyra förskolor planerar att påbörja insamling av matavfall (en i Rågsved och tre i Enskede gård). Förvaltningen fortsätter diskussion med Micasa om Stureby vård- och omsorgsboende.

2013: De förskolor som ännu inte sorterar ut matavfall ska kontakta trafikkontoret och återigen utreda vad som behövs för att påbörja insamling av matavfall. Små förskolor som inte har rätt förutsättningar för att samla in matavfall i kärl ska tillsammans med fastighetsägarna undersöka möjligheten att installera matavfallskvarn. Under 2013 ska förvaltningen också ha kommit överrens med Micasa om en lösning för Stureby vård- och omsorgsboende samt förskolan Terrassen.